

Riigikogu juhatus

Meie: 22.10.2026
nr 2-5/26-02097-2

**Eesti seisukohad ettepaneku kohta
pikendada meetet "Euroopa
kultuuripealinnad" aastateks 2034-2047**

Austatud Riigikogu juhatus

Edastan Vabariigi Valitsuse 22. oktoobri 2026. a istungil heaks kiidetud järgmised Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse, millega uuendatakse liidu meetet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034-2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014 /EL, eelnõu kohta:

1.1 Eesti toetab kandidaatidele ühiste juhiste ja taotlusvormi kehtestamist. Peame oluliseks, et nõuded oleksid selged ja proportsionaalsed, jätaksid liikmesriigile piisava paindlikkuse riigisisese konkursi korraldamisel ning oleksid avaldatud enne riigisisese konkursi avamist.

1.2 Eesti toetab Euroopa mõõtme käsitlemist kõiki valikukriteeriume läbiva põhimõttena. Peame oluliseks, et selle sisu, kaal ja hindamise alused oleksid komisjoni juhistes aegsasti ja selgelt avatud ning et hindamisel arvestataks linnade ja riikide erineva suuruse ja võimekusega.

1.3 Eesti toetab võimalust kandideerida linnade rühmana, sealhulgas piiriüleselt, ning peab piirkondlikku või mitme linna mudelit väikeriigi kontekstis oluliseks tulevikusuunaks. Peame vajalikuks selgelt eristada linnade rühmana kandideerimist ja ümbritseva piirkonna kaasamist. Vähemalt komisjoni juhistes tuleb selgitada, kellele antakse rühma puhul tiitel ning kuidas jagunevad kohustused seires, auhinna maksmisel ja tiitli võimaliku äravõtmise korral.

1.4 Eesti toetab loomevabaduse, kultuuriliste väljendusvormide mitmekesisuse ning kultuuri- ja loometöötajate töötingimuste arvestamist kandideerimisel ja seires. Nõudeid tuleb hinnata eesmärgipäraselt ja proportsionaalselt, säilitades ruumi kunstiliseks riskiks, eksperimenteerimiseks ja uue loomingu sünniks.

1.5 Eesti toetab seirekorralduse täiendamist ja ühiseid hindamissuuniseid, sealhulgas tiitliaastajärgset jätkutegevustele keskenduvat seiret. Peame oluliseks, et aruandlusnõuded oleksid proportsionaalsed, ei dubleeriks üksteist ning võimaldaksid ühiste näitajate kõrval arvestada kohaliku programmi eripära. Mõju hindamisel tuleb arvestada ka uue loomingu sünni, loovisikute rahvusvahelistumist, professionaalsete võrgustike kujunemist ja kultuurivaldkonna pädevuse kasvu.

1.6 Eesti toetab võimalust erandjuhul võtta ära Euroopa kultuuripealinna tiitel. Peame oluliseks, et tiitli äravõtmine oleks äärmuslik ja viimane abinõu ning et menetlus oleks selge, astmeline ja õiguskindel.

1.7 Eesti peab oluliseks, et kandidaatlinnal oleks programmi usutavaks kavandamiseks ja elluviimiseks kohaliku, piirkondliku ja riigi tasandi poliitiline tugi ning kestlik rahaline panus.

1.8 Eesti toetab Melina Mercouri auhinna maksmist kahes osas ja teise makse sidumist jätkutegevuste plaaniga. Peame oluliseks, et tingimused oleksid ette teada ja objektiivselt hinnatavad.

1.9 Eesti toetab võimalust muuta vääramatu jõu korral ajakava ja lükata nimetatud linna tiitliaasta edasi. Samuti toetame ajakava muutmist delegeeritud õigusaktiga, kuna see võimaldab erakorralises olukorras tegutseda kiiremini ja paindlikumalt kui seadusandliku tavamenetluse kaudu. Peame oluliseks, et delegeeritud volituse kasutamise alused ja menetlus oleksid selged ning et muudatus arutataks läbi asjaomaste liikmesriikidega.

1.10 Eesti toetab Euroopa kultuuripealinnade nähtavuse suurendamist komisjoni koordineeritud kommunikatsiooni abil. Peame oluliseks, et ühised nõuded täiendaksid linnade enda identiteeti.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik

Lisad:

1. Seletuskiri
2. Seletuskirja lisa - huvirühmade sisend
3. Otsuse eelnõu COM(2026)455

Teadmiseks:

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon

Sandra Metste
Sandra.Metste@riigikantselei.ee